

Chcete-li zachránit liberální světový řád, konsolidujte jádro

 nationalinterest.org/feature/save-liberal-world-order-consolidate-core-207895

12. prosince 2023

Světový řád po studené válce je roztržštěný tak, že jej nelze obnovit. Autokratické režimy jsou nastaveny na jeho nahrazení globálním řádem vedoucím k autoritářské vládě založené na všudypřítomném sledování, sociální a politické kontrole a rigidním vedení režimu. Je zapotřebí široce koncipovaná strategie k zachování a posílení liberálního globálního řádu založeného na pravidlech a vůdci tohoto řádu musí „upevnit jádro“.

Zhruba dvacet pět let po zániku Sovětského svazu a jeho komunistické ideologie se demokratický, kapitalistický model vládnutí zdál být posledním mužem, který stál. Alternativní modely státního a globálního vládnutí byly zdiskreditovány nebo opuštěny.

Zatímco se Západ soustředil na úklid temných zákoutí a temných jeskyní, kde stále číhal terorismus, revanšistický ruský prezident Vladimir Putin a čínský obrozenecký prezident Si Ťin-pching nasměřovali své příslušné složky národní moci k přeuspořádání těchto liberálních pravidel- založené paradigma. Pokřtěni jako „multipolarismus“ nebo velké omlazení čínského národa, jeho cílem je porážka a nahrazení globálního řádu založeného na liberálních pravidlech, který Čína i Rusko považují za eufemismus pro omezení a rubriku pro udržení západní globální hegemonie.

Liberální globální řád založený na pravidlech se utvářel poměrně dlouho, i když dominantní byl pouze od konce studené války. Je vyvrcholením osvícenství, vědeckých a průmyslových revolucí, demokratických vln a globálního hnutí za lidská práva. Začalo to v Evropě, pak se rozšířilo na západní polokouli a pak jinde po světě a

jeho úspěchy jsou významné. Jeho příjemci žijí déle v mnohem lepším zdraví, vedou mnohem prosperující život a jsou podstatně lépe vzdělaní než jejich předchůdci nebo ti, kteří žijí mimo hranice řádu. Zlepšení životní úrovně a kvality života v liberálním řádu založeném na pravidlech je mimořádné a historicky bezprecedentní.

Alternativně naši protivníci v Moskvě a Pekingu nabízejí společensky kontrolovaný život charakterizovaný vynucenou stabilitou postavenou na pečlivě upravených informačních zdrojích a tocích, všudypřítomným sledováním, bezpečností založenou přímo na loajalitě a poslušnosti režimu, neustálou indoktrinací a represí disentu.

Tento model může být optimální pro Rusko, Čínu a jejich následovníky a nemělo by být naším záměrem je přetvářet, což je úkol, který je lepší ponechat jejich vlastním lidem. Riziko při provozu vedle takových systémů je zvládnutelné, pokud náš systém funguje správně a dokáže se bránit agresi tvrdé i měkké síly. Takto jsme přežili – skutečně vzkvétali – během studené války.

Širokou protiváhou k asertivnímu revizionismu Ruska a Číny je „konsolidace jádra“. Co je jádro? Není to ani západ, ani východ, ani sever ani jih. Není to seskupení proti Rusku, Číně nebo komukoli. „Konsolidace jádra“ není ani zadržování, ani imperiální rozpínavost. Jádro tvoří ty státy, které se zavázaly k liberálnímu globálnímu řádu založenému na pravidlech, který zahrnuje lidskou svobodu, sociální spravedlnost a normy mezinárodního chování formulované v Chartě OSN a Všeobecné deklaraci lidských práv.

Dnes jádro tvoří členové a partnerské aliance NATO, členové Evropské unie, členové AUKUS a Quad, Five Eyes a několik dalších pozoruhodných. Jádro však není zmrazené ani exkluzivní. Mezi jádrem a autoritářskou koalicí existuje velké množství zajišťovacích států, které nejsou ochotny nebo nejsou připraveny zavázat se k jedné či druhé vizi globálního řádu nebo koalicím, které je prosazují. Jedná se o sporné

státy, které mohou pokračovat v zajišťování nebo se přiklánět k jedné nebo druhé skupině nebo se k ní připojit. Nejsou bezvýznamní a soutěž o jejich věrnost bude intenzivní. Liberální řád založený na pravidlech nevyžaduje expanzi, aby vzkvétal. Kontrakce však představuje riziko omezeného výběru a ekonomického rozsahu. Geografická stagnace riskuje entropii a disipaci systému. Těm se však lze vyhnout, pokud jsou nadšeně podporovány inovace, iniciativa a invence.

Aby jádro zvítězilo v soutěži nad spornými prostory, musí nabídnout lepší nabídku, lepší cestu k bezpečnosti, spravedlnosti a prosperitě. Jádro má pro to dobrou pozici díky svému dlouhodobému závazku dodržovat zásady lidských práv, politických práv, občanských svobod a právního státu. Klíčové země musí tyto zásady uplatňovat doma i v zahraničí a agresivně konkurovat.

Členství v jádru není výlučné. Kterákoli země se může připojit tím, že jasně a důsledně prokáže svůj závazek vůči základním hodnotám, vládě, pro lid a lidu, vypůjčit si americkou aspiraci, která bude dobře konkurovat na mezinárodní úrovni. Nejen rétorická lpění jako všeobjímající Společenství demokracií. Potenciální klíčoví členové by museli splňovat standardy politického zapojení, které by se kvalifikovaly pro vstup do NATO nebo EU.

„Konsolidace jádra“ musí zahrnovat upevňování základních politických hodnot jak v jednotlivých státech, tak mezi členskými zeměmi. Hlavní země musí zdvojnásobit své úsilí o zmírnění a zmírnění starých sporů a nepřátelství, například mezi Jižní Koreou a Japonskem nebo mezi Řeckem a Tureckem. A když se základní země začne odklánět z cesty liberálního jádra založeného na pravidlech, komunita nesmí spěchat s kritizací, ale spíše podněcovat k opětovnému odhodlání k základním hodnotám. To může vyžadovat čas a ústavní změny vlády.

Dnes Turecko a Maďarsko od tohoto vzoru odcházejí. Jejich vůdci jsou narcističtí, tvrdohlaví populisté, kteří nereagují dobře na snahy donutit je, zahanbit je nebo jim vyhrožovat, aby se chovali stejně. Intenzivní, kvalifikovaná diplomacie a kalibrované pobídky by mohly být účinnější, aby je přiměly ke společnému úsilí o konsolidaci jádra, než aby je ostrakizovaly. V každém případě je jejich čas v úřadu nevyhnutelně konečný a tento boj je věčný.

Naši protivníci jsou neúprosní, nemilosrdní a bezskrupulózní; Konkurence s nimi je existenční. Jádrové země nemohou zanedbávat výzvy, které jim dnes vnucují jejich autoritativní protivníci – nemohou opustit Ukrajinu ani Tchaj-wan. Reflexivní zaměření na naše protivníky nás však odvádí od dalšího, stejně důležitého prvku rovnice – od našich spojenců, partnerů a nerozhodnutých.

Michael Miklaucic je Senior Fellow na Univerzitě národní obrany a šéfredaktor časopisu PRISM Journal. Názory vyjádřené v tomto článku jsou osobními, nikoli oficiálními prohlášeními NDU ani žádné vládní agentury USA.

John R. Allen byl prezidentem Brookings Institution od listopadu 2017 do června 2022, předtím působil jako významný člen programu zahraniční politiky v Brookings. Allen je čtyřhvězdičkový generál americké námořní pěchoty ve výslužbě a bývalý velitel Mezinárodních bezpečnostních asistenčních sil NATO (ISAF) a amerických sil v Afghánistánu.

Obrázek: *Gints Ivuskans / Shutterstock.com*